

חטובה שמדליקין קלמן נר שמן וקלמן נר שמו ודאי אין כאן בית מיוחד כלל כיון דמסדרין אותם במקום הקבוע לחנוכה וכל שכן דעל פי הדין בנר אחד בכל לילה שני עכ"ל וכלומר וכיון דאין כאן אלא חשש שיחשדו שאינו עושה כמסדרין אין לחוש לזה אחרי שאף אם יחשדו אינו בדבר הנוגע לעיקר המצוה אלא להיזכר וכמו שכתב מרן חיד"א דלא מלינו שגזרו אלא כשיש לחוש שיחמרו שלא קיים המצוה (דלגרכו דלגלגא וכוילא) ואין לנו לבזר מדעמינו ועוד שהרי כתבו הפוסקים ששני בני אדם המדליקים יצא כל אחד נרותיו במקום אחד וכשהן במקום אחד נודע שהן מאדם אחד ובפרט שעתה אנו מדליקין בפנים וכו' :

ובעיקר הדלקת נר חטובה בנרות של שמו שמדליקין בהן במקומות שאין שם זית מלוי לפי שגם נרות של שמו אורן ללול כמו שכתבו הפוסקים הנני להודיע מה שראיתי עתה בספר חדש מנחת קנאות להר"ג מאיר אריק אבד"ק יאזלואיץ י"ז בקונטרסים מנחת פחים שכתב בס' 'תרע"ג בשם רבינו המאירי לשבת דכל שמן עדיף משעוה כיון דהנח היה בשמן ולפי זה כמעט בטלה הדלקה בנרות שמוה בזמן הזה שלפי הנראה אף ששמן זית אינו מלוי בכל עיר ובכל מדינה או שמלוי ביוקר שאר השלמים נמצאים לרוב ובזול ומנהג הרבם בני אדם הן עוד היום להדליק בנרות של שמוה נראה שהוא לפי נחשטו דברי רבינו המאירי בעולם שדבריו מובנים ונכוחים מילתא בטעמא. שוב ראיתי שדברי רבינו המאירי כתב הרב עטרת זקנים בס' 'תרע"ג בשם הגאון מהר"ל בס' נר מצוה דמאחר שהנח נעשה על ידי שמן לריק לקיים ג"כ המצוה על ידי שמן אבל בנרות של שמוה או חלב לא מקרי נר רק אבוקה ופסול לנר חטובה כי נר ואבוקה חרי מילי נינהו וכו' ומר קעסיק על מה שכתב הרמ"א ששמן זית מלוי מהמובחר ואם אין שם זית מלוי מלוי בשמנים שאורן וך ונקי וטהורים במדינות אלו להדליק בנרות של שמוה וכו' עי"ש. ומלאתי בספר האשכול ח"ב בהלכות חנוכה ופזרים לד כ"א שכתב השו"ב לגאון מה ששאלתם אבוקה של שמוה לא חזי לן מעולם מאן דאדליק בשעוה צבי שמשי וכל רבונתא היו אוסרין וכן כתב הגרי"ן בתשובה ובחנוכה גמי לא ידליק באבוקה של שמוה ואף דקיימא לן פהלות ושמיים שאמרו אין מדליקין בשבת מדליקין בחנוכה בין בחול בין בשבת וכו' מכל מקום אבוקה בחנוכה אסור דאמר רבא מילא קערה שמן והקיפה פתילות כפה עליה כלי עולה לכמה בני אדם לא כפה עליה כלי עשאו כמו אבוקה אפילו לאחד נמי אינו עולה שמעת מינה במדורה אינו יולא עכ"ל משמע שזה הדברים הוא שמה שאוסר הוא משום אבוקה אבל אם הוא נר יחיד מסתמא אינו נקרא אבוקה ואף אם הוא של שמוה כשר לנר חטובה אך הגאון בנחל אשכול שם נסתפק בזה בכוונת הגאון ושקיל וטרי בזה עי"ש והיינו מפני שמשמעות לשון הרב עטרת זקנים הוא שגר של שמוה או חלב אף אם הוא יחיד מיקרי אבוקה וראיתי למרן חיד"א בדרכי יוסף בס' 'תרמ"ג אות ד' ו"ל כתב ארחות חיים דהמדליק נרות שמוה לריק לעשות ארוכות ומאן דאסר נרות שמוה לא חש לקימחיה וכבר מתי לה אמוחא בספר אליהו רבה עכ"ל (מסופקני בתיבות אלו ומאן וכו' לקימחיה אם הם דברי הארחות חיים או דברי עולמו ואין ספק ארחות חיים מלוי אצלי) ולפי הנראה לא ראה מרן חיד"א דבר רבינו המאירי בזה שאם כן היה מביא דב"ק ללמוד מדבריו שני דברים. (א) דנר שמוה כשר הוא לנר חטובה שלא כדברי האוסר. (ב) שעל כל פנים כשאין שם זית מלוי אם יש שאר שמנים ונר שמוה עדיפי שאר שמנים מנר שמוה לפי שהנח נעשה בשמן :

(א) דהלויק אם הנרות בערב שבת ונכחו קודם קבלת שבת כתב הרב תרומת הדשן ופסקו מרן בס' 'תרע"ג סעיף ב' דגם בענין זה אמרינן הדלקה עושה מצוה וכנסת אינו זקוק לה והרב טורי זהב האריך לפקפק בזה ומסיק דמן הדין חייב לחזור ולהדליק בלא ברכה דלא כמו שכתב הרמ"א דהר"ה להחמיר יחזור וידליק בלא ברכה דלא ברצונו תלי עי"ש והרב מאמר מרדכי כתב שאין דברי הטורי זהב מוכרחים והרב שערי תשובה ז"ל לענין בזה בשו"ת בית אפרים סי' ס"ג שכתב ליישב מה שיש להקשות בדברי

דבר מאוס לכל העולם אף שאינו מאוס לדידה איכא משום כל חשקו דבטלה דעמו אלא כל אדם דאם כן גם לבני מצוה הוה לן למימר דבטלה דעמו ואיכא משום הקריבהו וכו' וכל שכן שסברתם היא דלא כהרב כנסת הגדולה שהבאתי שם דסובר דכל שמאוס לרוב העולם אף דלא מאוס לדידה וגם איכא מיעוטא דלא מאוס להו איכא משום לא חשקו דבטלה דעמו אלא רוב ככל אדם וזהו שיינתי שם לענין בפרי מגדים הג"ל שגראה שדעתו ודעת הרב אליהו רבה דבריהם תלי ולא משגיחין ברוב או כל בני אדם אמנם עתה נראה דאין סברא לומר כן ולכן נכון לפרש בכוונתם דמה שכתבו דכשמואם לאחרים ואין מאוס לדידה שרי היינו דוקא כשאינו מאוס לכל העולם ועל כל פנים מחבאר מדבריו שבמשכנות דבטלה שהיא לאדם צביתו ואין שום שייכות לאחרים בה אם הדבר מאוס לרוב העולם ואינו מאוס לדידה אין בזה משום הקריבהו וכו' :

והמיה לי על הגאון כתב סופר בחלק א"ח סי' פ"ה שהביא מה שכתב הר"א מנארימזא בשם של קמח שיסבו עליו התרגומים דאינו מחמין ומיהו ידקד הבזק הדבק לחן והשאר מותר ושמחלקו בטעם דבני ריקוד שהרב בית חדש כתב שהוא משום מילאם והרב טורי זהב כתב דמאי דבני ריקוד הוא משום כיון שעושה בו מצוה אכילה מלה וסעודת יום טוב אין ראוי לנהוג ציון דאיכא משום הקריבהו לפחתין וכתב על זה בכתב סופר ולגאון בו ידי חובתו יש נפקא מינה בין טעם הבית חדש לטעם הטורי זהב והוא על פי מה שכתב בפרי חדש יו"ד סי' ס"ד וכלל כייל לנו דבר דמאוס לרוב העולם ולא מאוס לדידה ליכא משום כל חשקו דלא אמרינן בדבר זה בטלה דעמו אלא כל אדם חוץ אם מאוס לכולי עלמא ואי מאוס לדידה לחוד נמי איכא משום כל חשקו וענין פרי מגדים א"ח סוף סי' קכ"ד במשכנות שהעלה לענין מצוה גם אם לדידה לא מאוס אי מאוס לאחרים איכא משום הקריבהו לפחתין דבר שנמאס לבני אדם עי"ש ומלתא דמסתברא הוא לפי זה לשיטת הבית חדש דמשום דמאוס ואיכא כל חשקו אם אינו מאוס לדידה ומאוס לרוב העולם ליכא משום כל חשקו ומותר לאכול אכילה רשות ומצוה אבל לטעמא דטורי זהב גם אם לא מאוס לדידה ומותר לאכילה רשות מכל מקום למצוה איכא משום הקריבהו כיון דמאוס לאחרים עכ"ל והנה מלבד שהרב פרי מגדים לא החליט לומר דבמאוס לאחרים ולא מאוס לדידה שיש בו משום הקריבהו ולפי הנראה לא ראה הרב כתב סופר דברי האליהו רבה שהביא בפרי מגדים באשל אברהם הנו"ל שסובר שגם למצוה אם אינו מאוס לו אף שמאוס לאחרים לא שפיר דמי ועוד אף למה שלדד במשכנות דכל שמאוס לאחרים לא מהני למצוה נראה דהיינו דוקא במצוה ששייכה גם לאחרים כהדלקה בבית הכנסת אבל אכילה מלה שאוכל כל אחד בפני עצמו דומה להדלקה נר שבת וי"ל וכוילא שבה נראה דגם הרב פרי מגדים מודה לסברת הרב אליהו רבה דכל שאינו מאוס לדידה אף שמאוס לאחרים שרי ליה :

ושם בכתב סופר הנ"ל כתב להוכיח בדבר שיש בו משום הקריבהו לפחתין אפילו דיעבד לא יולא ידי חובת המצוה וביאר עוד דאף דבר שאינו מאוס בעלמו רק מלד האיסור נקרא מאוס ואינו יולא בו ושקיל וטרי בדברי הרמב"ם ומרן כסף משנה בפרק ב' מהלכות איסורי מזהב הלכה יו"ד וגם בדבר שאינו אסור אלא מדרבנן עובר משום הקריבהו מדברי קבלה כיון דיש בו איסור לדידה הגם דרק מדרבנן אסור לו כיון דאין ראוי לו איכא משום הקריבהו לפחתין הירק בדבר שאין ראוי לו לעלמו ולא גרע איסור דרבנן מדבר מאוס שאין בו איסור דשייך ביה משום הקריבהו :

(ה) אין להדליק נרות חטובה קלסת משעוה וקלסת משמן זית שהרואה אומר שהן של שני בני אדם כן כתב הרב שער אפרים בס' ט"ל והביא דבריו הרב באר היסב בס' 'תרע"ג ומרן חיד"א שם בס' דרכי יוסף אות ב' פקפק מאד על דבריו וכתב דדעתו להקל עי"ש ובשערי תשובה. גם הרב דברי מנחם באות ו' הביא לנו שכן כתב הרב משה יהודה בקונטרסים שבט יהודה בהלכות אכלות ד' ל"ה ע"ד א"ל ועל דבר ששאל כת"ר בנרות

דהוי כלא הדליקה כלל וכי האי גוונא יש סברא לזריך לבדך אף אם נאמר דלמאן דאמר כבחה זקוק לה אין לריך לבדך שנית משום דשאיני התם דהוי טפל למטה דהדלקה ראשונה כמו לדעת רבינו חם הוי ישיבה וטיוול בסוכה טפל למטה אכילה אבל לסלקא דעתיך דשאל דאף דקיימא לן כבחה אין זקוק לה מכל מקום כשכשעת הדלקה נכבה הוי כלא הדליקה כלל והדלקה השנית היא עיקר ולא נוכל לקרואה טפל כיון שאין כאן עיקר ולזה השיב הרשב"א דגם בזה אינו זקוק לה ואם יחמיר אינו מצד עליה דמלכות הדלקה גם כן הוי גוונא כבר עברה ומדינא אין זקוק לה כמו בדלקה מעט ושוב נכבית אבל למאן דאמר כבחה זקוק לה יש לומר דאין לריך לבדך שנית משום דהוי טפל לגבי עיקר המלכות דהדלקה ראשונה כמו בסוכה לדעת רבינו חם הנ"ל וגם יש לומר דשאיני התם דדעתו של אדם כן וכן דרכם ליישב ולטיוול בסוכה אבל בזה לא עלתה על דעתו שחכמה כמו שאמרו דאין אדם מלפס שחכמה נדו ודוק ולפי שאין נפקא מינה לדינא לדידן קלרתי :

(ז) כתב הרב חסד לאברהם במשני שני (עין הקורא) נהר ח"ן ונ"ל דע כי בנדרות חנוכה יש חנאים האחד באיזה כלי ראוי לגר חנוכה דע שחמשה עשר מיני כלים ראויים לגר חנוכה וכל הקודם קודם מהם משוכה משום זה אלי ואנוהו . (א' כלי זהב . ב' כלי כסף . ג') נחושת קלל דומה לזהב . ד') נחושת אדום . ה') של ברזל . ו') של בדיל . ז') עופרת וכלי חרס מטופה באבר . ח') ט' . יו"ד . י"א . חסרים בדפוס שלפני . י"ב) כלי חרס בלתי מטופה ולריך שיהיה חדש . י"ג) קליפות רימון . י"ד) קליפות אגוז הנדי . ט"ו) קליפות האלון ואלו קליפות לריך לעשותם כלי כמו כף מאזנים או שראוי למוד בהם פלפל וכיוצא אבל קליפות בללים ובלים וכיוצא אין ראויים להדלקה וכל ה"ט' כלים המכרים שאין יכולין לעמוד בלא סמיכה אינן ראויין לגר חנוכה והרב יד נאמן בדף י"ד ע"א כתב דמשמע דטעמו מפני שאין לו חורת כלי ואין כאן גר ויש לחוש לדבריו באלו העששיות שאנו מדליקין שאין להם בית מושב שאין להם חורת כלי כיון שאין ראיות לישוב מאליהן ולכן יש לזהר ליקח לגר חנוכה אותן עששיות שיש להם מושב למטה ונראה שאין לחוש לזה כיון שאלו העששיות תחלה עשייתן כך דין כלי יש להם כדעתן בפרק ד' דמסכת כלים משנה ג' שולי קרפיות ושולי קוסים הלזויים אף על פי שאין יכולין לישוב שלא מסומכין טמאין שלכך נעשו מתחלתן אלמא כל שמתחלתו נעשה על גורם וכלי גמור מיקרי והנה משמעות לשון הרב חסד לאברהם הנ"ל הוא דמה שכתב דקליפי בלם אין ראויים לגר חנוכה היינו שמן הדיו אין ראוי אף כן ב' בן פורת יוסף להרב מוהר"י קובץ בדף נ"א ע"ב כתב בשם הרב אדמת קדש בח"כ סי' ו' בזה הלשון קליפי בלם כשרים לגר חנוכה אף אם לא יחליפם בכל לילה ובסוף דבריו הביא שמאל ב' חסד לאברהם דעל פי הסוד אין מדליקין עכ"ל ואין בידי סי' אדמת קדש לראות דברי קדשו ומדברי הרב חסד לאברהם שהעסקתי הרי הוא כמבואר דדינא קאמר ולא על פי הסוד וכן ראיתי למרן חיד"א בבב"א יוסף סי' הרע"ג אות ו' שכתב שהרב אדמת קדש נסתפק בקליפי בלם לגר חנוכה וכתב ראיה להחיר וראיתו יש לדחות ובסוף הביא מהרב חסד לאברהם דקליפי בלם ובבלים אין ראויים לגר חנוכה וכתב הרב אדמת קדש דלענין הלכה אליו שומעין ואין מדליקין בהם עכ"ל מוכח ודאי דדינא קאמר : **ומה** שחבר בחסד לאברהם הנ"ל איזה כלים מן המנין הראוי חלמידי הבחור רפאל לאבוק הי"ו בהרב משה ליב שו"ב נ"ע שהרב עיקרי הד"ט בסי' ל"ה אות י"א הביא דברי הרב במילואים וכלי חסד מליפס באבר נמנה לעלמו וכלי זכוכית וכלי עץ וכלי ערס :

וחקר הרב (יד נאמן) שם למה לא הזכיר רבינו הקדוש במשנה דיני חנוכה ביחוד כמו דיני מגילה ופורים ורק אגב גררא מוכר בבבא קמא ר' יהודה אומר בנר חנוכה פטור וכו' עי"ש שנשאר בתימה וכמחומה לי שצילוחתי ראיתי ב' שבת של מי שחקר כן ואינו עשה אללי וראוי לשום לב ודעת בדבר הזה כי הלא דבר הוא :

התרומה הדשן והטורי זהב ולא רמז לנו הכרעת דעת לענין דינא אם כפסק הרמ"א או כדעת הרב טורי זהב וגם הרב דברי מנחם בהגהת בית יוסף לין לעיין ב' שבת של מי בקונטרס יעקב לחק דף ו' אות מ"ב ואין מתיים אללי לעיין בדב"ק אמנם ראיתי להרב שואל ומשיב במהדורא חיינא ח"כ סי' כ"ד שהאריך בדיון זה ומסיק דדברי הרב חרומה הדשן ברורים ונכונים עי"ש גם השגתי ספר יקר דרך המלך (החדש) לגאון בדורנו אבד"ק ראוי יז"ו והוא חיבור על הרמב"ם וראיתי שם בהלכות חנוכה פרק ד' הלכה ה' שפלפל בחכמתו הרמה בדיון זה בתשובת רבינו התרומה הדשן ומסקנתו שדינו אמת על פי דברי רבינו הכמוקי יוסף גבי פלוגתא אי אשו משום חלו בבבא קמא דף כ"ב שהקשה היכי שרי להדליק הנר עם חשיכה והדלקתה הולכת וגמרת בשבת והוי כאילו הכעירה בעלמו בשבת כדחשבינן אשו משום חלו כאילו בידו הכעירו וכו' והשיב דלא קשיא שהרי חיובו משום חלו כוונת חפץ שבשעה שילא החפץ מידו בלוחה שעה נעשה הכל ולא חשבינן ליה מעשה דמכאן ולהבא דאי חשבינן ליה הוה לן למיפטריה דאטום הוא שאין בידו להחזירה וכו' אלא לאו שמתע מינה דלאו כמאן דאדליק השחא בידים חשבינן ליה אלא כמאן דאדליק מעיקרא משעת פשיעה חשבינן ליה וכן הדין לענין שבת דכי אחתיל מערב שבת אחתיל וכמאן דאגמריה בידים בההיא עידנא דלית ביה איסור השיב עכ"ל ומעשה יש לומר דזה שמדליק הנר חנוכה בערב שבת כדי שמדליק בשבת דכמו דלענין איסור שבת אמרינן דכי אחתיל מערב שבת אחתיל וכמאן דאגמריה בידים בההיא עידנא דלית ביה איסורא הכי נמי אמרינן במלות נר חנוכה בערב שבת בעת שמדליק הנר מבעוד יום חשוב שנגמר המלכה ושוב שפיר יש לומר כבחה אין זקוק לה שכבר נגמרה מלכות הדלקה וכמו דאמרינן גבי נר חנוכה בחול דכיון דהדלקה עושה מלכות אם כבחה אין זקוק לה דחשוב שנגמר המלכה כן הכי נמי בערב שבת חשוב שנגמר המלכה :

ידנה אף דקיימא לן כמאן דאמר הדלקה עושה מלכה לא אמנע טוב מה שנסתפק הגאון בשו"ת רמ"א סי' נ"א (משום יגדיל ח"ה) למאן דאמר הנחה עושה מלכה אי בעינן שיהיה גדלק על כל פנים מכה בן אדם כמו בשחיטה ביו"ד ס"ג ומסתבר דבטי דאי לא הכי ליכא היכרא לרואים וכן משמע מהש"ס דקאמר והשחא דהדלקה עושה מלכה הדליקה חרש שוטה וקטן לא עשה כלום משמע שאם הנחה עושה מלכה בעינן על כל פנים שידליקה חרש שוטה וקטן ולא בדלקה מאליה ואין כאן מקום להאריך כיון דלא נפקא מינה לדידן עכ"ל :

וכן נסתפק עוד הגאון רמ"א בסוף סי' ד"ן למאן דאמר כבחה זקוק לה אם לריך לבדך כשמדליקה וכתב לדיו הספק דאפשר דדמי להדין שבח"א בסי' ח' דמצדך על כל לבישה אף שהיה דעתו בשעת הכרעה ללבוש בגד השני או יש לדמותו לצרכה הריח בסי' רי"ז דאם היה דעתו עליו אין לריך לבדך אף שיוצא ונכנס אחר כך לתוכו של בגד ועיין בסוף סי' תרל"ט והמנן אברהם כתב לחלק דשם לובש בגד אחר לכן מצדך פעם שנית אבל ברית מבשמים שהריח מקודם מריח גם עתה ואם כן גם בנר חנוכה שמדליקין אותו הנר שהדליק מקודם אף דברית אינו עושה מעשה חדש והכא מדליק שנית מכל מקום המנן אברהם מדמי ליה הך דפסח בגדו ולבשו אחר כך וכן ביאל מהסוכה ונכנס לה אחר כך דהוי מעשה חדש וגם יש לומר דדמי למה שכתב רבינו חם שהובא בסוף סי' תרל"ט בצרכה סוכה על אכילה פוסק הישיבה והטיוול דהוי טפילה לגבה והכי נמי אף דזקוק לה יש לומר דאינו רק טפל לגבי עיקר הדלקה ורלה להוכיח מדברי הרשב"א בתשובה שהביא הר"ן בפרק שני דשבת ומרן הבית יוסף בסי' תרע"ג גבי מי שלאחר שהדליק בא לתקנה וכבה אותה בשוגג שהשיב דאינו חייב להדליקה דהדלקה עושה מלכה וכבחה אינו זקוק לה ואם בא להדליקה אינו מצדך דמלכות הדלקה כבר עברה והיינו משום דכבחה אינו זקוק לה משמע דלמאן דאמר זקוק לה היה לריך לבדך שוב כתב דעל כרחין השואל היה מסופק דאף דקיימא לן כבחה אין זקוק לה היינו כשדלקה מעט ואחר כך כבחה אבל אם תיכף בשעת הדלקה תיקנה שמדליק וכבחה אללי לכולי עלמא מחויב להדליקה פעם שנית

ואף דסמכו חז"ל אקרא רחג הסוכות שבעת ימים להשם מכל מקום אינו רק על השבעה ימים דהא בקרא דסמכו עליה שבעת ימים כתיב (ובפרט לדעת הסוברים דהוא מן החורג וכמו שכתבו החסידים) בבבלי ד' ל' ע"כ ד"ה אבל יש לומר בפשיטות דגזרת הכתוב היא דאינו אסור רק לז' ימים) אבל בנר חנוכה דעשהו כנרות המטרה נשאר בקדושה לעולם כמו המטרה (ואף דרבנן במעילה דף ד' דינן במטרה לא נהנין ולא מועלין מכל מקום אסור מדרבנן מיהא רק דקרבן מעילה ליכא) והרי"ף שכתב דלאחר שדלקה כשיעור מוסר להשחמם לאורה יש לומר דלשיטתו אינו דגרים במימרא דאסור להרעות מעות נגד נר חנוכה ר"י אמר רב ואם כן אי אפשר לומר דפליג אמימרא דרב דלעיל דאם כן יקשה דרב ארבע ועוד דהא כל זה על כרחין לריך לומר דלא פליגי ומוכח דאין בו משום קדושה רק כדי שלא יהא מלוא צויות עליו וכן כתב הר"ן דהרי"ף פליג על הגאונים (ומיהו הרא"ש דהביא לדברי הרי"ף ולדברי השאלות ע"כ לריך לומר דמחלק בין להסתפק לאורו ובין להסתפק מנוף השמן ובני מטרה נמי יש נפקא מינה בזה דהא קול ומראה וריח אין בו משום מעילה וכן מלאכי בעה"י בספרי דמר כ"י [מכתב לחוקר] בחידושי לשכת שם שכתב כעין סברא זו ממש ויישב בזה קשיים הגאונים חפץ ה' וחקי חיים אף לא הביא ראיה לחילוק זה אף לפי מה שכתבתי מובאר להדיא דיש חילוק דהא במראה אין בו מעילה עיין בחסידים סוכה כ"ג ד"ה בוררת) או כמו שתי' הכ"י ומאד חמיהני על הר"ן שכתב בטעמו של רב דאסור להשתמש לאורה כדברי הרב בעל המאור ואם כן מאי הולך לדחוק בדברי השאלות וכן מה שהקשה דלמה אסור להשתמש בחשמים מטרה ולריך עיון גדול עכ"ד הכהן הגדול יל"ו :

ואנא דאמרי בהורמוסיה דמי"ר שחל"א עיקר חמיהו בנזכר זה לא נפלאה היא בעיני שהרי גם לשיטת הרמב"ן ודעמיה אף על פי שלא הטילו על הנרות קדושה גמורה כקדושת הנרות שבמקדש מכל מקום הנרות הללו דין תשמישי מטה יש להם דאף על פי שמרקיין לאחר מלואן בשעת מלואן ונהגים בהם קדושה שלא יהיו מלוא צויות עליו ונהגים בהם כדברים שבקדושה ואסורין בתשמישי חול בשעת מלואן כמו שכתב הרמב"ן בפירוש ופיר שייך לומר עליהם קדש שהם קדש בשעת מלואן מיהא שלא להשתמש בהן וכו' והרואה יראה דמה שיישב הגאון יחיה אינו מתיישב אלא בדברי המסכת סופרים אבל מה נענה לדעת הפוסקים דנר אין בו קדושה כלל וכן לדעת בעל המאור דפוסק כרב אפי' דנר אין בו קדושה ואפילו הכי אמרינן הנוסח דמו שגאמר במסכת סופרים הנרות הללו קדש הם :

אמנם לפי מאי דכתיבנא בעניינא דמי שפיר לדברי הכל ומה שכתב הגאון יחיה דלריך לומר דבעל המאור גרים אמר רב אפי' לחוד ולא אמר רב אפי' אמר רב דאם כן קשה דרב אדרב ודוחק לומר אמוראי נינהו הנה אמת נכון דאין דרך הש"ס בכיוצא בזה לקבל שכן על השתיקה אלא מקשי ומסרן אמוראי נינהו וכמו שכתב הרשב"א בחידושי לשכת על ד' ל"ט ע"כ גבי כלל דהלכה כהם משנה דלא שתיק הגמרא בשום דוכחא דפסק ר' יוחנן דלא כהם מתניתין דלא ליקשי ליה אלא מקשי ליה ומשני אמוראי נינהו וכו' כמו שכתבתי בשמו במכתב לחוקר שם וכיולא לזה כתב הרדב"ז בספר יקר הפארת בפרק א' מהלכות שמיטה ויובל והביא דבריו הרב יד מלאכי בכלל תרמ"ד דליכא לסרוא חרי הנאי אליבא דר"א דאם כן לא הוה שתיק הש"ס מינה וכתב ביד מלאכי שכן כתב הרב שארית יוסף בנתיב המסרן כלל ה' על פי דברי הרבינו פרץ שבתוס' במסכת נזיר ד' מ"ט סוף ד"ה ונושני (אלא שהרב יד מלאכי הביא מדברי החסידים בשאר דוכתי דסברי דאין קפידא לשנויי הכי מסברא דנפשי' ע"ש ומכל מקום כל שלא ראינו מפורש דגירסת הרב בעל המאור אמר רב אפי' אמר רב ניחא לן טפי למימר דגרים אמר רב אפי' לחוד :

שוב ראיתי להרב מקה אברהם במהדורא בתרא בלות ס' שהביא דברי הרשב"א שבידושו לשכת הנ"ל וכתב על זה דהרשב"א גופיה בחידושו לגטין ד' כ"ה ע"ד מסרן מדנפשי' אמוראי

ח **שוכר** בית בחולה לארץ דפטור ממנוה כל שלשים יום ובחור השלשים יום פגע חטכה והניח נר חטכה בלד ימין כדן מי. שאין לו מנוה בפתחו דמניח נר חטכה בימין ויומא דמישלם וימנא הוא עדיין בחור ימי חטכה ויקבע מנוה בימין דנינה כתב גדול בדורנו מר קשישא מרגא מוה"ר א' פלאג"י נר"ו בספרו הבביר ויען אברהם בשו"ת א"ח סי' מ"ה דיטול נר חטכה מימין ויקבענו בלד שמאל והמנוה בימין ואין בזה משום קדש שוכה לינתן בלפון וכו' דאדעתא דהכי קבעו בלד ימין על מנת ליטלו ממקומו צימא דמישלם וימנא דמנוה ואינו נכון שיניח שתיקן בלד ימין שלא לשנות ממה שכל העולם עושים ושלא יחשדוהו שעושה שלא כדן דלאו כולי עלמא ידעי יומא דמישלם **אמור החכמה** יומנא דמנוה :

ט **באות** זו אכסוב בסיעתא דשמיא "שלשה שריגי גפן פוריה אשר שלה לי אישי כהן גדול ירידי הגאון מוהרש"ל הכהן מ"ס היקר בנין שלמה יל"ו צומנים שונים במכתב לחוקריו בימי חטכה חידושי חורה דיליה עמו עוז ופוסיה"ו ואלו הן :

א **בנוסח** אמירת הנרות הללו איתא במסכת סופרים הנרות הללו קדש הם והועתק בהרא"ש פרק ב' דשבת ובטור סי' תרע"ו ולכאורה הדברים מתמיהים דהא מובאר בשבת ד' כ"ב ע"א דנר חטכה אין בו משום קדושה דמסתמא שמואל על רב אפי' וכו' נר קדושה יש בו ומסקינן דעיקר הטעם שלא יהיה מלוא צויות עליו ועל כל פנים פשוט דקדושה אין בהם ואיך הקטו לומר הנרות הללו קדש ועלה בדעתי ליישב מדברי מסכת סופרים אלו סיעתא גדולה לדעת הרב בעל המאור שכתב באמת דלרב דאמר אסור להשתמש לאורה הטעם משום דעשהו כנרות חטכה כנרות המנוה כיון שהוא זכר למטרה והטילו עליהם קדושה ואסור הנאה כמו השמן והפטילות של המטרה והלכך אף תשמיש דמטה אסור (והר"ן הכריע מזה דגם תשמיש דמטה איכא בזיון משום דמלוא מבטלות זו אפי' זו והרמב"ן והרא"ש כתבו הטעם משום דהרואה יאמר לנריו הוא דלדלקה אבל להרב בעל המאור אין לריך לכל זה כלל) אבל רב אפי' פליג וסובר דנר אין בו משום קדושה ולכן אינו אסור רק להרעות מעות דהוא תשמיש צווי יעוין שם בבבלי המאור והרמב"ן במלחמות (ולריך לומר דלא גרים שם רב אפי' אמר רב דאם כן חקשה דרב אדרב ודוחק לומר דאמוראי נינהו אליבא דרב רק גרים כגירסת הרא"ש אמר רב אפי' לחוד וכן כתב בהגהות מוהרי"ב או מוהרי"ז שם דכן הוא גם גירסת רש"י) ולעג"ד יש לומר דכן היא דעת המסכת סופרים הג"ל דנר יש בו משום קדושה וכדעת רב לפי פירוש בעל המאור אף הרב בעל המאור פסק כרב אפי' ולפי מה שכתבתי הוא ראיה דהלכה כרב וזה נראה לי גם כן דעת השאלות שפסק דמותר השמן אסור בהנאה אחר חטכה וטעון שרפה ותמה הר"ן דלמה גרע מעלי סוכה לאחר החג דמותר בהנאה דכל תשמישי מטה מותר לאחר שבטל מלואה ומה שחזן דהם יודע שלאחר החג בטל המלוא אבל הכא אינו יושב ומלפיה מתי תכנה נרו הדבר תמוה דאדרבא בהדיא אמרינן בבבלי ד' ל' ע"כ גבי נר שבת דאדם יושב ומלפיה מתי תכנה נרו ועי"ש בפירוש רש"י :

דן אמת דהתוס' בשבת ד' מ"ד ד"ה שבת הקשו גם כן בקושי' הר"ן וכתבו לחלק גבי נר חטכה אינו יושב ומלפיה מחמת חביבות הכס אבל הר"ן לא הויריך סברא כלל וגם בלאו הכי המיה דמה שייך לענין איסור צווי מלוא אם יושב ומלפיה או לא דאטו בדעתו הדבר תלוי דכל זמן שהמלוא לא פסקה לא מהני מה שהיה יושב ומלפיה דמכל מקום איכא צווי מלוא ואם כבר פסקה ובטלה המלוא מאי איסורא איכא ומאי נפקא מינה אם חשב בדעתו דלא חבטל המלוא וכן סברא לא נאמר בגמרא שם רק לענין איסור מוקלה בשבת ויום טוב דאסור מזל דלא אמרינן היה מוכן מאחמול ושם שייך הסברא אי יושב ומלפיה או לא ודברי הר"ן ותוס' תמוהים אללי לפי שעה אבל לפי מה שכתבתי לפי דעת המסכת סופרים ובעל המאור דנר חטכה מיקרי קדש ואסור בהנאה עולה לנו דברי השאלות והגאונים למין חומר דאינו ענין לסוכה אלא תשמישי מטה